

Projecte de biblioteca escolar.

INS Lluís Companys (Ripollet).

Data de creació: setembre de 2017.

Responsable del document: Vanessa Rodríguez (Coordinadora de biblioteca).

Supervisat per: Vanessa Pina (Coordinadora pedagògica).

Aprovat per: Jordi Viu (Director)

ÍNDEX

1. JUSTIFICACIÓ

1.1. OBJECTIUS DE LA BIBLIOTECA ESCOLAR

1.2. CANVIS ACTITUDINALS

2. ANÀLISI DE LA SITUACIÓ DE PARTIDA

2.1. BIBLIOTECA COM A DIPÒSIT DE FONTS DOCUMENTALS

3. OBJECTIUS A ASSOLIR A PARTIR DE L'ANÀLISI

4. ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT

4.1. CONSTITUCIÓ DE L'EQUIP DE BIBLIOTECA

4.2. FUNCIONS DE L'EQUIP DE BIBLIOTECA

5. FORMACIÓ D'USUARIS I EDUCACIÓ PER A L'ACCÉS A LA INFORMACIÓ

6. SUGGERIMENTS PER A L'ORGANITZACIÓ ESPACIAL DE LA BIBLIOTECA ESCOLAR

7. ANNEXOS

7.1. ESTAT ACTUAL DE LA BIBLIOTECA (DOCUMENTACIÓ GRÀFICA)

7.2. ESTAT REFORMAT DE LA BIBLIOTECA (PLÀNOLS)

7.3. PRESSUPOST

7.3.1. MOBILIARI

1. JUSTIFICACIÓ

La idea d'elaborar i engegar un projecte de biblioteca a l'INS Lluís Companys sorgeix arran d'observar que l'ús que es fa actualment d'aquesta sala (curs 2016-2017) és escàs. I això es contradiu amb l'època en què vivim, caracteritzada pel lloc cada vegada més gran que, a les darreres dècades, ocupen a la nostra vida quotidiana la informació i el coneixement, així com els mitjans per a la seva comunicació. Cada vegada es publiquen més llibres, més articles i més documents en suports fins fa poc desconeguts. Qualsevol professional necessita una gran quantitat d'informació per desenvolupar la seva activitat i mantenir-se al dia. D'altra banda, la presa de decisions importants per a la nostra vida diària exigeix disposar d'informació, i trobar-la esdevé una necessitat que acostuma a ser difícil de satisfer sense recórrer a serveis especialitzats.

D'acord amb el manifest de la IFLA (International Federation of Library Associations) de 1993, ratificat per la UNESCO en 1998, la biblioteca d'un centre educatiu ha de proporcionar a l'alumnat els recursos que l'ajudin a assolir l'èxit dins la societat contemporània, una societat que de manera cada vegada més clara es basa, com ja s'ha dit, en la informació i el coneixement. A més d'aquest suport al desenvolupament dels alumnes, dirigit a fomentar la responsabilitat ciutadana al llarg de la seva vida, la biblioteca ha d'oferir un servei a tota la comunitat educativa per tal de fer possible un pensament crític i l'ús de la informació en qualsevol suport i format.

D'altra banda, l'ensenyament a les escoles ha de contribuir a crear lectors competents en la utilització de diversos tipus de textos; a promoure actituds reflexives i crítiques davant dels diferents mitjans de transmissió i difusió de la cultura escrita; i a despertar l'interès per la lectura com a mitjà d'entreteniment i com a activitat important d'oci. Tanmateix, a més a més, ha d'oferir una formació prou versàtil per adaptar-se a una societat canviant, en la qual la recollida, la selecció, la recuperació i la transmissió d'informació són aprenentatges imprescindibles i en la qual l'alumne ha de disposar de les estratègies precises per aprendre per si sol.

Queda palesa, així doncs, la conveniència d'impulsar la biblioteca del centre. Però aquest impuls no pot reduir-se a la millora d'aquest espai escolar, sinó que ha d'anar lligat a una consideració conjunta de la biblioteca escolar i del currículum.

Generalment s'ha entès la biblioteca com un espai en què s'emmagatzemen llibres i altres recursos per a la seva consulta o la seva lectura (ja sigui a la mateixa sala, ja sigui mitjançant un servei de préstec) i en el qual de tant en tant es porten a terme

algunes activitats docents. En la majoria de casos no es contempla aquest espai com un possible eix vertebrador de totes les activitats d'ensenyament-aprenentatge que tenen lloc en el centre escolar. O, si més no, no se sol establir una relació estreta i indissoluble entre la biblioteca escolar i els currículum de totes les àrees. Es produeix amb freqüència l'error de pensar en la biblioteca vinculada exclusivament a l'àrea de Llengua i literatura, com si la biblioteca no pogués incorporar-se en el desenvolupament del currículum de la resta de matèries que s'imparteixen en els diversos nivells i etapes educatius. Ben al contrari, la realitat és que el currículum aborda, a totes les àrees i a tots els nivells de l'ensenyament, els conceptes bàsics relatius a la lectura entesa en un sentit ampli: lectura de diversos tipus de textos (literaris, tècnics, funcionals...); lectura amb finalitats diferents (aprendre, entretenir-se, informar-se...); lectura de codis diversos i interrelacionats (verbals, icònics, sonors i audiovisuals); mitjans de comunicació; fonts d'informació i tractament de la informació; nous suports i mitjans tècnics per a la seva lectura (cintes d'àudio i vídeo, suports informàtics...). Així mateix, s'insisteix en l'assoliment de procediments com la lectura crítica i comprensiva, l'ús de fonts d'informació i documentació diverses, l'adquisició de tècniques de treball científic i el desenvolupament d'estratègies de cerca, recuperació i transmissió d'informació. Finalment, es destaca la necessitat de desenvolupar determinats valors relatius a l'abundància d'informació que ofereix la nostra societat: actituds de consum selectiu, anàlisi crítica dels missatges, contrast amb la realitat, postura activa davant dels mitjans de comunicació, formació d'un criteri propi i de valors personals.

En aquest context, cal que la biblioteca escolar es perfili com a un nou i rellevant àmbit educatiu: un espai de comunicació i intercanvi, idoni per a la investigació i la lectura. Tanmateix, per tal que la biblioteca escolar pugui efectivament ser utilitzada com un recurs pedagògic de primer ordre, és fonamental que estigui integrada en el Projecte Educatiu i Curricular del centre mitjançant uns objectius específics. Aquesta integració ha de dur-se a terme a totes les àrees, partint primer de la detecció i de l'anàlisi de les mancances dels alumnes en aquestes àrees, per definir posteriorment els objectius que es pretenen assolir, així com els mitjans i els recursos documentals que s'utilitzaran per contrarestar les mancances detectades i per aconseguir els objectius proposats. El pas següent serà concretar en les programacions d'aula les intervencions acordades.

Per tant, en tots i cadascun dels nivells i de les etapes educatives, la selecció minuciosa i curosa de la documentació en general, el tractament rigorós que se'n faci i el seu aprofitament òptim han de proporcionar una base sòlida de recursos que donin

suport a les diverses metodologies aplicades a l'aula, que impulsin l'interès i la motivació cap a l'aprenentatge i la investigació i, en darrer terme, que proporcionin tot un ventall de possibilitats per a l'oci i l'entreteniment.

Així doncs, el projecte de biblioteca que perseguim s'identifica com un espai en què el professorat exerceix la seva activitat de documentació per al desenvolupament de la seva funció docent; en el qual l'alumnat aprèn a buscar, desxifrar, conèixer i gaudir dels coneixements; i en el qual tots els membres de la comunitat educativa poden accedir lliurement a la cultura de la informació.

En definitiva, volem una biblioteca viva, que sigui un espai per a la relació, la participació, la comunicació, l'aprenentatge i la cerca d'informació tant en materials impresos com en materials en qualsevol altre suport, des del qual emanin activitats dirigides a tothom, amb les quals gaudeixin no només l'alumnat i el professorat, sinó totes aquelles persones que formen part de la comunitat educativa d'aquest centre. I, sobretot, volem una biblioteca que doni una resposta real al projecte de centre que té com a objectiu prioritari el domini de diverses llengües, facilitant-ne el contacte a través de documents diversos i diferents fonts d'informació. Finalment, no podem oblidar que la difusió de la llengua i la cultura és una de les característiques essencials d'un institut, tasca per a la qual la biblioteca escolar esdevé un dels recursos principals.

1.1. OBJECTIUS DE LA BIBLIOTECA ESCOLAR

D'acord amb els plantejaments anteriors, recollim a continuació els **objectius de la biblioteca escolar** inclosos en el Manifest UNESCO/IFLA sobre Biblioteques Escolars¹, que subscrivim completament. Aquests seran els objectius de referència per a qualsevol actuació que es porti a terme en relació amb la biblioteca:

- a) donar suport i facilitar la consecució dels objectius del projecte educatiu del centre i dels plans d'estudis;
- b) crear i fomentar en els infants i adolescents l'hàbit i el gust per llegir, per aprendre i per utilitzar les biblioteques al llarg de tota la seva vida;

¹ Traduït al català pel Grup de Biblioteques Escolars del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya.

- c) oferir oportunitats de crear i utilitzar la informació per adquirir i comprendre coneixements, desenvolupar la imaginació i entretenir-se;
- d) ensenyar a l'alumnat les habilitats per avaluar i utilitzar la informació en qualsevol suport i format, tot fomentant la sensibilitat per les formes de comunicació presents en la seva comunitat;
- e) proporcionar accés als recursos locals, regionals, nacionals i globals que permetin a l'alumnat conèixer idees, experiències i opinions diverses;
- f) organitzar activitats que afavoreixin la presa de consciència i la sensibilització cultural i social;
- g) treballar amb l'alumnat, el professorat, l'administració del centre i les famílies per aconseguir els objectius del projecte educatiu del centre;
- h) proclamar la idea que la llibertat intel·lectual i l'accés a la informació són indispensables per aconseguir una ciutadania responsable i participativa en una democràcia;
- i) difondre la lectura i també els recursos i els serveis de la biblioteca escolar dins i fora de la comunitat educativa.

1.2. CANVIS ACTITUDINALS

Així doncs, i tenint en compte aquests objectius, l'equip de biblioteca serà l'encarregat d'elaborar i proposar a la comunitat educativa el pla lector del centre, el pla de formació d'usuaris i d'educació per a l'accés a la informació i el pla anual d'ús i gaudi de la biblioteca escolar, que s'inclouran en el PEC (els dos primers) i en la PGA, respectivament.

No obstant això, a més de la proposta de l'equip de biblioteca, cal un compromís per part de professors i d'alumnes que pot representar, en molts casos, un canvi d'actitud vers la biblioteca:

Professorat

La biblioteca no donarà solucions màgiques ni fàcils als múltiples problemes que té l'escola actual. Tanmateix, podrà esdevenir un terreny fèrtil sobre el qual brolli un bosc exuberant de coneixement i creixement personal si els professors estan disposats a portar a terme una revolució consensuada i tolerant, realista, però valenta. I,

evidentment, caldrà adobar aquest terreny amb respecte, diàleg, cooperació, igualtat, honestedat i sentit comú. El professorat s'ha de comprometre a fer de la biblioteca escolar un autèntic centre de recursos; una deu inesgotable d'informació, de suggeriments, d'activitats socioculturals i alhora festives; una font extensa d'eines per ampliar el coneixement; i, al mateix temps, el bressol de la fantasia, la llar de la poesia, el racó de la paraula serena, l'amistat, la llibertat i els somnis. No hi ha, ara per ara, els mitjans ni econòmics ni humans suficients, és cert; però, al mateix temps que els reivindiquem, hem d'acceptar el repte de dur a terme projectes compromesos i innovadors.

El docent ha d'estar decidit a transformar els seus hàbits didàctics i a elaborar projectes de lectura, d'escriptura i biblioteca que siguin coherents i minuciosos. Ha d'afavorir les noves relacions que es construïran entre docents i estudiants (enriquiment mutu, major flexibilitat, increment del protagonisme de l'alumnat...). Introduirà una didàctica basada en la gestió de diferents fonts documentals i en l'autoaprenentatge. Acceptarà voluntàriament i amb entusiasme una dinàmica d'autoformació, que el capaciti per posar en mans dels seus alumnes les tecnologies avançades del coneixement i la comunicació. Oferirà una major personalització en la seva docència introduint eines que afavoreixin l'evolució dels diferents ritmes i que equilibrin les desigualtats.

Alumnat

Caldrà que els alumnes estiguin disposats a assumir el rol de protagonistes del seu propi aprenentatge. Acceptaran el risc de desenvolupar al màxim les seves pròpies capacitats i d'obrir la ment als nous coneixements i les noves tecnologies. Participaran en aquest procés amb esperit crític i creativitat. Hauran de ser respectuosos amb els ritmes dels altres i hauran de descobrir els avantatges del treball en equip i de la col·laboració amb altres estudiants i amb els professors.

2. ANÀLISI DE LA SITUACIÓ DE PARTIDA

Tothom sap on és la biblioteca, però s'hauria de fer una senyalització clara del seu emplaçament, no solament per als alumnes que s'incorporen per primera vegada al centre, sinó també perquè els més petits la identifiquin clarament. I, tanmateix, pensant en l'obertura a la comunitat educativa, encara es fa més necessària aquesta

senyalització. D'altra banda, si introduïm senyals indicatius als passadissos de l'edifici d'aules, farem més present la biblioteca en la vida diària dels alumnes i professors.

La biblioteca no és una sala molt espaiosa, tenint en compte el nombre considerable d'alumnes de l'institut. No està distribuïda en diferents zones (informació, estudi, lectura informal, zona d'audiovisuals, etc.), però sí que existeixen, per bé que sense marcar clarament, els límits d'unes zones i d'altres... s'hauria d'indicar d'una forma clara quins són els diferents espais que es poden trobar dins del recinte i l'ús que es destina a cadascun d'ells. D'altra banda, el mobiliari i la decoració no fan de la sala un lloc acollidor. És molt complicat aconseguir que un mateix recinte satisfaci totes les necessitats i expectatives, especialment quan aquest recinte no té les dimensions necessàries per a aquest ús. Tanmateix, en tot cas, és un repte a assolir: transformar la sala en un espai agradable per a tota la població estudiantil del centre, sigui del nivell que sigui. Una part d'aquesta transformació demana canviar el tipus de mobles en què s'exposen els llibres o dotar als que ja existeixen d'un nou aire amb cartells plens de color.

Quant a la utilització de les noves tecnologies, la biblioteca disposa d'un ordinador per al bibliotecari i de tres més per als alumnes (un nombre escàs, però tampoc es podria ampliar, ja que el recinte no ho permet per problemes d'espai). Tots els ordinadors disposen d'accés a Internet mitjançant wifi. Quan es vol fer una projecció, s'utilitza un portàtil connectat a un canó que s'habilita per a l'ocasió (hauria de ser fix per evitar pèrdues de temps amb la col·locació i les connexions), així com una pantalla desplegable que no té gaire qualitat, sobre la qual no es pot treballar o escriure com podria fer-se amb una pissarra digital (algunes vegades s'utilitza una pissarra blanca com a pantalla de projecció). Fora bo, doncs, que s'habilités un espai propi per treballar amb documents audiovisuals (en l'actualitat, amb aules dotades d'ordinador, canó i pantalla de projecció, es podria pensar que no és necessari aquest espai a la biblioteca, ja que els treballs i les activitats corresponents es poden fer a les mateixes aules; no obstant això, disposar d'aquest espai és imprescindible a l'hora de plantejar activitats encaminades directament a fomentar en l'alumnat el gust per l'ús de la biblioteca).

2.1. BIBLIOTECA COM A DIPÒSIT DE FONTS DOCUMENTALS

La biblioteca disposa d'un nombre important d'exemplars sense catalogar (durant aquest curs es pretén començar i completar la catalogació de tots els documents que existeixen al centre que estaven escampats per les aules, tutories, despatxos de direcció, secretaria, departaments i també biblioteca). Tanmateix, amb una ullada a la sala es pot veure que una gran part dels fons està constituïda per obres de referència i de consulta d'àrees diverses i matèries curriculars, la major part dels casos força antigues i sense utilitat pràctica avui dia, ja que tota aquesta informació es pot trobar a Internet i la seva recerca i recuperació és, per tant, molt més atractiva per als alumnes, sense oblidar que d'aquesta manera sempre es tracta d'una informació actualitzada fins a l'últim minut. Hi abunden també els llibres de Literatura clàssica. Es troba a faltar una bona col·lecció de fons de Literatura Infantil i Juvenil (fa la sensació que ningú s'ha molestat en molts anys a incorporar fons d'aquestes característiques, la qual cosa fa un efecte bastant obsolet, en general, de la biblioteca). D'altra banda, els documents en altres suports són mínims. El Centre no rep subscripcions periòdiques per als professors (només estem subscrits a *El Periódico*, però aquesta subscripció no es controla des de la biblioteca, sinó que arriba a Secretaria). I pel que fa a subscripcions de caràcter didàctic, tampoc rebem res, perquè no se'n fa prou publicitat ni s'exposen adequadament a la sala de manera que la comunitat educativa en pugui treure profit.

3. OBJECTIUS A ASSOLIR A PARTIR DE L'ANÀLISI

▪ **PRIORITARI:** Integrar la biblioteca al PEC i a les diferents programacions curriculars, de manera que es proveeixi amb aquells fons que des dels diferents departaments i cicles es considerin imprescindibles per al desenvolupament dels diferents currículums, alhora que se seleccionen activitats a realitzar a la mateixa biblioteca o col·laborant-hi de manera estreta, sia a nivell de tot el centre o a nivell d'aules, cicles, departaments, etc. Elaborar un pla anual de biblioteca seguint aquesta línia.

- Senyalitzar adequadament la situació de la biblioteca.
- Marcar i senyalitzar els diferents espais que volem que existeixin a la biblioteca.
- Preparar un racó específic de lectura.
- Renovar el mobiliari, sobretot els expositors, i senyalitzar amb colors i cartells el tipus de documents que hi podem trobar.
- Millorar l'espai destinat a treballar amb documents audiovisuals.
- Dedicar un espai de la biblioteca a exposicions.

- Renovar els fons actuals a partir d'una anàlisi del seu estat, la seva utilitat i l'interès per a la comunitat educativa. Fer-ne un filtratge considerable.
- Ampliar els fons de col·leccions de Literatura Juvenil.
- Dotar-la adequadament de fons en les diverses llengües que s'estudien o es parlen al centre (català, castellà, francès i anglès).
- Ampliar la col·lecció de documents en diferents suports (informàtics, audiovisuals). Incloure-hi llibres electrònics.
- Realitzar subscripcions a revistes d'interès per a la comunitat educativa, sobretot a aquelles que escullin els diferents departaments i cicles per la seva utilitat didàctica.
- Augmentar el nombre de revistes infantils, revistes juvenils i còmics.
- Fer publicitat de les revistes que es reben de la Conselleria i dels altres centres escolars.
- Buscar formes de conservació i utilització dels diaris d'informació general.
- Augmentar la presència de la biblioteca en la vida de la comunitat educativa fent conscients a tots els membres que no els és aliena, sinó que tothom pot i hauria d'utilitzar-la i aportar el seu gra de sorra en la millora del seu funcionament:
 - Posar-hi una bústia de suggeriments.
 - Posar o penjar cartells, anuncis als passadissos amb notícies d'activitats que es duren a terme a la biblioteca i informació sobre les últimes novetats que hagin arribat al centre (cada passadís hauria de tenir un suro destinat a aquest fi en un lloc ben visible per als alumnes).
 - Crear una pàgina específica o un blog de la biblioteca al qual es pugui accedir a través de la pàgina del centre.
 - Utilitzar les xarxes socials per a la difusió de serveis.
 - Crear un comitè de lectura amb professors, alumnes i pares (ajudar en la selecció i activitats).
 - Crear un club de lectors. Dedicar cada mes a un autor. Treballar-ho per nivells educatius.
 - Fer activitats per a la formació d'usuaris.
 - Fer activitats específiques d'animació a la lectura.
 - Realitzar activitats específiques per ajudar els alumnes en els processos d'investigació.

- Fomentar l'ús de la biblioteca entre el personal no docent: captivar-los pel tema d'ELE.
- Ampliar l'horari d'obertura amb la col·laboració de l'AFA.
- Obrir una secció a la biblioteca dedicada als PARES i MARES on s'ofereixin llibres, revistes, articles relacionats amb l'educació dels seus fills i filles.
 - Decidir en la Comissió de Coordinació Pedagògica si s'assignen unes hores a cada curs o s'utilitza un sistema d'accés lliure. En aquest darrer cas, elaborar un quadrant d'ús i consultar-lo abans de pensar de dur a terme una activitat per si estigués ocupada.
 - Promopciar la rotació dels fons de les biblioteques d'aula per evitar que les aules passin tot el curs amb la mateixa col·lecció.
 - Avaluar el servei de préstec: nombre d'alumnes que l'utilitzen, estudiar l'encert de la política de compres, constatar quines matèries i gèneres es trien segons les edats... Elaborar estadístiques mensuals o trimestrals, enquestes als usuaris i una memòria final.
 - Elaborar una guia d'ús de la biblioteca.

4. ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT

Avui dia no té sentit parlar de la biblioteca només en termes de col·lecció física, sinó que ja fa temps que s'han començat a incorporar suports i recursos virtuals que permeten parlar de biblioteca 2.0. Les característiques actuals de la difusió de la informació situen la biblioteca com a agent mediador que selecciona, focalitza i dona rellevància a aquelles informacions i recursos que contribueixen a la formació de tots els integrants de la comunitat educativa com usuaris i ciutadans en la societat de la informació i del coneixement.

Les biblioteques escolars dels centres educatius de secundària tenen unes necessitats i uns reptes per afrontar atès la perspectiva en què les ha situat la societat de la informació i el coneixement i l'evolució de les exigències pròpies de l'ensenyament-aprenentatge en aquesta etapa educativa. El model de biblioteca a secundària necessita regenerar-se per recuperar la funcionalitat en el sistema educatiu actual, per respondre satisfactòriament als canvis constants que es van produint.

4.1. CONSTITUCIÓ DE L'EQUIP DE BIBLIOTECA

Ha d'estar format o constituït, com a mínim, per:

- Un/a responsable.
- Hauria de ser un/a professor/a amb interès i alhora amb coneixements suficients sobre gestió de biblioteques escolars.
- Hauria de tenir un alliberament horari suficient, que li permeti dur a terme una tasca tan complexa com és la gestió i potenciació de l'ús de la biblioteca.
- Un/a professor/a d'Educació Secundària Obligatòria (amb alliberament horari)
- Un/a professor/a de Batxillerat (amb alliberament horari)
- El/la responsable de l'equip de les TIC
- Un/a representant de l'AFA (amb disponibilitat horària)

A través de la creació d'un comitè de lectura es poden incorporar altres professors en moments puntuals, per a la selecció de fons així com per al disseny i la posada en pràctica de diferents activitats. En aquest comitè haurien d'integrar-se alumnes.

4.2. FUNCIONS DE L'EQUIP DE BIBLIOTECA

Les funcions d'aquest equip seran les següents:

- Coordinar amb la resta del professorat la integració de la biblioteca al PEC, així com en les diferents programacions curriculars. Aportar idees referent als diferents cicles i departaments.
- Aconseguir que la biblioteca formi part de la vida del centre, estimulants que els professors decideixin utilitzar-la com a eina fonamental en la seva feina i desenvolupant-hi activitats concretes sobre diferents aspectes del currículum.
- Establir criteris per a l'adquisició de nous fons, atenent les demandes del professorat, alumnat i comunitat educativa en general.

- Fer propostes de compra a cicles i departaments i recollir les propostes que en facin.
- Organitzar, classificar i catalogar els fons.
- Difondre les activitats i novetats de la biblioteca entre tots els membres de la comunitat educativa. Fer un manteniment dels plafons informatius dels passadissos.
- Responsabilitzar-se de la pàgina o blog de la biblioteca, perquè estigui sempre actualitzat.
- Plantejar activitats específiques per a la formació de d'usuaris, fomentar la lectura i ajudar els alumnes en els processos d'investigació.
- Facilitar informació i recursos als membres de la comunitat educativa.
- Atenció directa als usuaris en hores específiques per fer-ho.
- Impulsar la dinamització cultural del Centre a través de la biblioteca: organitzar des de la biblioteca la commemoració de dates o esdeveniments que valguin la pena de destacar, mitjançant l'exposició de llibres i altres documents relacionats amb el tema, elaboració de guies de lectura, celebració d'algun acte especial, etc.
- Establir la política de préstecs i fer les estadístiques per a l'anàlisi i millora dels serveis prestats per la biblioteca.
- Informar periòdicament al Claustre de les actuacions de la biblioteca.
- Elaborar una Guia d'Ús de la biblioteca dirigida a tots els possibles usuaris.

Les funcions del/de la bibliotecari/ària seran les següents:

Tasques tècnico-organitzatives

- Registrar, catalogar i classificar tots els fons que arribin a la biblioteca.
- Mantenir els catàlegs d'autors, títols i matèries en perfecte estat d'utilització, o si escau, el catàleg informatitzat actualitzat.
- Mantenir els fons degudament ordenats a les prestatgeries.
- Mantenir actualitzat el fitxer de préstecs, la qual cosa permeti, quan es consideri convenient, estudiar el tipus de lectures d'un grup d'alumnes determinat, la freqüència amb què llegeixen, etc.
- Establir un horari d'utilització de la biblioteca amb què puguin accedir-hi, acompanyats del seu professor, tots els grups d'alumnes el màxim nombre d'ocasions

que sigui possible, desenvolupant-hi tant tasques de consulta i estudi com d'animació a la lectura i préstec.

- Confeccionar i aplicar-hi un horari de consulta, dirigit tant a alumnes individualment com a grups, amb presència i disposició del bibliotecari.
- Establir mecanismes àgils de préstec individual als alumnes i a la resta dels usuaris.
- Possibilitar el préstec de lots a les diferents aules.

5. FORMACIÓ D'USUARIS I EDUCACIÓ PER A L'ACCÉS A LA INFORMACIÓ

Incloem en aquest projecte una pauta d'actuació en aquest sentit, revisable, per descomptat. Independentment d'activitats que es puguin planificar cada curs i que seran recollides al pla anual de la biblioteca, és imprescindible fixar una línia que tot el professorat es compromet a seguir. Moltes d'aquestes activitats ja es fan, es tracta només de donar sistematització i continuïtat a una pràctica que normalment, i en línies generals, està establerta en major o menor mesura.

La formació dels usuaris en una biblioteca escolar va més enllà del simple maneig d'instruments informatius (índexs, catàlegs) o del desenvolupament de destreses de recerca. Suposa haver de construir un model pedagògic entorn d'un espai de comunicació en què participi tot el professorat, promovent experiències d'aprenentatge que desenvolupin la progressiva autonomia informativa dels alumnes i generant processos de retroalimentació didàctica que vinculin la biblioteca a la pràctica diària a les aules.

Quan els alumnes finalitzin l'etapa escolar, hauran de ser capaços de:

- a) Enfrontar-se sense por a l'espai de la biblioteca escolar i la biblioteca pública, utilitzant-les de manera autònoma.
- b) Localitzar i recuperar la informació en qualsevol tipus de suport o mitjà.

c) Conèixer els diferents documents informatius i seleccionar el que més els interessi.

d) Seguir utilitzant les biblioteques per a la informació, l'estudi o l'oci.

Fer una visita guiada a la biblioteca és una activitat pensada per poder posar en marxa els serveis que ofereix ja durant el curs 2017-2018. No obstant això, no és així com es formen usuaris ni s'educa per a l'accés a la informació, això s'aconsegueix amb un programa d'actuacions que s'inicia ja a Educació Infantil i va progressivament complicant-se a mesura que es va pujant de nivell. A continuació oferim algunes idees per treballar la formació d'usuaris i l'educació per a l'accés a la informació en els diferents cicles educatius (Baró, M.; Mañà, T.: —*El uso de la información. Pautas de programación para la formación del usuario de la Biblioteca Escolar*ll a *Textos de Didáctica de la Lengua y la Literatura*, nº 1, 1994, p. 131-137).

1r Cicle de Secundària Obligatoria:

- Conèixer els passos necessaris per disposar els materials de biblioteca per al seu ús: taller de biblioteca: rebre un exemplar, catalogar-lo, folrar-lo, col·locar-li el teixell, etc.
- Contribuir a la correcta conservació dels materials de la biblioteca: taller de reparació: cosir, enquadernar, encolar, etc.
- Considerar els dossiers de premsa com una font informativa d'actualitat: preparar dossiers sobre temes d'actualitat, ordenar-los i afegir-los un sumari.
- Conèixer els sistemes d'ordenació dels catàlegs: ordenar una llista de termes prèviament preparada, segons el catàleg alfabètic de matèries. Ordenar una llista d'autors segons el catàleg d'autors. Ordenar algunes signatures topogràfiques segons el catàleg sistemàtic.
- Interpretar correctament les dades d'una fitxa cartogràfica: identifica i senyalar unes fitxes-mostra: encapçalament, descripció, signatura, registre, etc.

- Identificar les parts internes d'un llibre: obtenir una llista de termes que s'hi utilitzen (índex, sumari, bibliografia, annex, glossari, vocabulari, etc.) i buscar-ne les definicions.

- Acostumar-se a citar les fonts utilitzades per a l'elaboració d'un treball: redactar cites bibliogràfiques simples i homogènies.

2n Cicle de Secundària Obligatòria:

- Conèixer les noves fonts d'informació: buscar informació sobre el tema i confeccionar-hi un dossier de premsa.

- Considerar els llibres i altres documents com a béns de consum: analitzar el tractament que rep el llibre en els mitjans de comunicació: aparició de ressenyes, estadístiques, programes a televisió i ràdio dedicats al llibre (minutatge) i comparar-ho amb el tractament que reben altres temes: art, informàtica, esport, cinema, etc.

- Valorar el cost i el preu de la informació: analitzar el preu dels documents en funció de la matèria que es tracti, a partir de catàlegs editorials i de productors.

- Proposar jocs relacionats amb el valor de la lectura com ara: «—Quants llibres podries comprar amb...?: l'equivalent a una entrada de cine, una entrada d'un concert de rock, l'import d'unes sabates esportives, etc.»

- Saber les subdivisions de forma, de lloc i de temps de la CDU: buscar als prestatges els documents que corresponguin a uns temes prèviament proposats i analitzar-ne les signatures.

- Aprendre a utilitzar suports d'àudio i vídeo: buscar en una casset o vídeo una informació concreta a partir de les informacions relatives al minutatge.

- Aprendre a utilitzar les fons d'informació telemàtiques: preparar consultes a bases de dades fent servir descriptors de matèries i tesaurus.

- Considerar l'actualitat de la informació: comparar els anys de copyright de diferents documents.
- Citar correctament les fonts emprades: elaborar una bibliografia temàtica, a partir d'un model determinat de cita.

En tots els cursos es fomentaran **actituds i valors**:

- Considerar la biblioteca com un espai públic compartit.
- Tractar adequadament els materials.
- Respectar les normes de la biblioteca, pel que fa al préstec i altres serveis.
- Despertar una actitud de col·laboració, fent-ne partícip tota la comunitat educativa.
- Cultivar l'esperit crític.

6. SUGGERIMENTS PER A L'ORGANITZACIÓ ESPACIAL DE LA BIBLIOTECA ESCOLAR

L'equip de biblioteca hauria de reflexionar sobre quin és el paper educatiu que assigna a l'entorn físic en què s'exerceix la funció bibliotecària i sobre el tipus de relació amb l'escenari capaç d'afavorir un millor creixement dels seus usuaris com a persones i lectors i una més eficaç i duradora difusió cultural. L'ambient impacta directament i simbòlicament sobre els nens. Els elements del marc físic influencien facilitant unes activitats i obstruint-ne d'altres.

Cuidant tots els aspectes materials i ambientals que s'esmentaran a continuació, estarem promovent el sentit de seguretat i confiança en l'alumne: una llum agradable, una decoració estimulante, però sobria, un mobiliari còmode... Tot això facilitarà l'accés de l'estudiant als materials i recursos de la biblioteca.

Aspectes, doncs, a tenir en compte per a l'organització de l'espai:

- Hauria d'afavorir una utilització autònoma per part dels nens. Els contes i altres recursos han d'estar a l'abast de tothom que els hagi d'utilitzar (accessibles, visibles, exposats de manera que es vegi la coberta, no de cantell, etc.)
- L'organització de l'ambient es realitzarà d'acord amb el principi de diversitat: facilitant trobades diverses (gran grup, nens i famílies, nens entre si, escola i biblioteca, per parelles, sols...) i activitats variades en diversos entorns (contes, audicions, escenificacions, narracions, activitats a terra, a taula, etc.).
- Hauria de ser un ambient flexible amb espais polivalents. No especialitzar excessivament els espais, perquè es puguin transformar. Per fer-ho necessitem mobles lleugers, fàcilment transportables i amb diverses utilitats.
- S'hauria de pensar no solament en els nens, sinó també en els adults a l'hora de dissenyar l'espai i seleccionar les condicions físiques i materials.

Per iniciar els alumnes en les normes d'ús de la biblioteca i afavorir la seva autonomia, és imprescindible una bona senyalització, com explicarem més endavant.

Com dissenyar i transformar un espai?

En iniciar la planificació dels espais de la biblioteca hauríem de tenir en compte:

1. **Protagonistes:** tots aquells que l'utilitzaran, valorant les seves necessitats i interessos. Per exemple, hauríem de situar el nostre punt de vista a l'altura de l'ull infantil en col·locar els materials perquè estiguin a l'altura dels nens.
2. **Objectius:** delimitar per a què s'utilitzarà la biblioteca en el seu conjunt i cada racó en particular i quines activitats proposarà o inhibirà.
3. **Recursos:** de quins recursos disposem (mobiliari, catifes, separador d'ambient, etc.)

4. **Interrelacions:** relació d'aquest espai amb els espais contigus (sonoritat, independència o ús compartit).

Components físics

a) Lloc de control. Zona del bibliotecari

Estarà situat en un lloc central de la sala, és a dir, s'hi podrà tenir visibilitat de tot el local. Disposarà d'un ordinador, la taula de treball i els elements necessaris per al préstec (fitxes, segells de data, lector de codi de barres...). Pensarem un espai per al procés tècnic dels material (catalogació, classificació, teixellat, etc.)

b) Zona de consulta i lectura

Disposarà de prestatgeries, taules i cadires adaptades a les característiques dels usuaris: materials, mides, altures, etc. A terra hi podrà haver moqueta antisoroll, ignífuga i antial·lèrgica, així com matalassets, marfegons i diversos tipus de coixins.

c) Zona de publicacions periòdiques

Les revistes, còmics, diaris i publicacions periòdiques d'altres tipus estaran col·locades en expositors que permetin veure'n la coberta.

d) Zona d'audiovisuals

Hi haurà un espai per als aparells i les connexions elèctriques.

e) Racó d'informàtica, d'edició i d'enquadració

Espai per al treball amb ordinadors i per la preparació i producció de publicacions periòdiques internes (butlletins, revistes, diaris, etc.).

f) Zona d'usos múltiples

S'hi realitzaran les activitats d'animació a la lectura, expressió dramàtica, s'utilitzaran els jocs didàctics i de taula, etc. Disposarà, doncs, dels materials i les condicions indispensables per a aquestes activitats.

Factors ambientals

Les condicions ambientals no són banals en absolut, ja que condicionen no solament la feina del bibliotecari, sinó, principalment, l'activitat dels nens i dels joves dins la biblioteca. Per això s'han de calibrar i planificar minuciosament.

a) Il·luminació

No és recomanable la llum natural que procedeixi del sostre (claraboies o vidres), perquè produeix reflexos i zones d'ombra que dificulten la lectura, és millor la llum que penetra per finestres laterals. Quan s'empra la llum artificial, la més convenient és la zenital i la fluorescent. La llum solar no hauria d'incidir directament sobre els materials, perquè els deteriora.

b) Ventilació i climatització

La sala hauria de disposar de ventilació natural directa (finestres o reixetes cap a l'exterior) que permetés la circulació i la renovació de l'aire i que evités les condensacions d'humitats. Així mateix, disposarà d'un sistema de calefacció i refrigeració que permeti adequar la temperatura interior de la sala a les condicions ambientals de l'estació de l'any, mirant d'obtenir els 20-22° C.

c) Acústica

S'estudiaran les condicions acústiques per evitar interferències entre unes activitats i d'altres dintre la sala, de manera que es disminueixin els sorolls que puguin evitar-se amb un bon disseny i una moqueta (moviments, cadires silencioses, carros, zona d'àudio) o un aïllament adequat mitjançant doble envidrament (dels sons de l'exterior o de les sales contigües).

d) Decoració

És un aspecte fonamental, perquè pot contribuir de manera decisiva a la creació d'un ambient càlid i agradable que convidi a l'usuari a visitar la biblioteca, a realitzar-hi múltiples activitats i a viure-hi recreacions imaginatives dels mons fantàstics de la Literatura Infantil i Juvenil. Es tindran en compte tant els materials com el colorit i la disposició coordinada dels elements, provant d'aconseguir la creació d'un clima diferent al de la resta de l'escola tant a nivell sensitiu com emotiu (diferent colorit, fugint de les taules col·locades en fileres com a l'aula). S'evitarà sobrecarregar l'ambient d'estímul que es convertiria en «soroll», buscant-hi un estil definit, però senzill. Unes quantes plantes podrien donar a la sala un ambient més acollidor i viu.

e) Senyalització

És molt important també cuidar la senyalització correcta de cada espai de la biblioteca i de cadascun dels materials i serveis que hi ha, sobretot si volem que els nens es converteixin des del principi en usuaris autònoms. Es col·locaran cartells vistosos amb imatges clares i que simbolitzin nítidament cada codi. A més, per descomptat, en un lloc ben visible hi hauria d'haver un cartell amb la llegenda de cada codi, perquè el nen hi pogués recórrer en cerca d'aclariments.

7. ANNEXOS

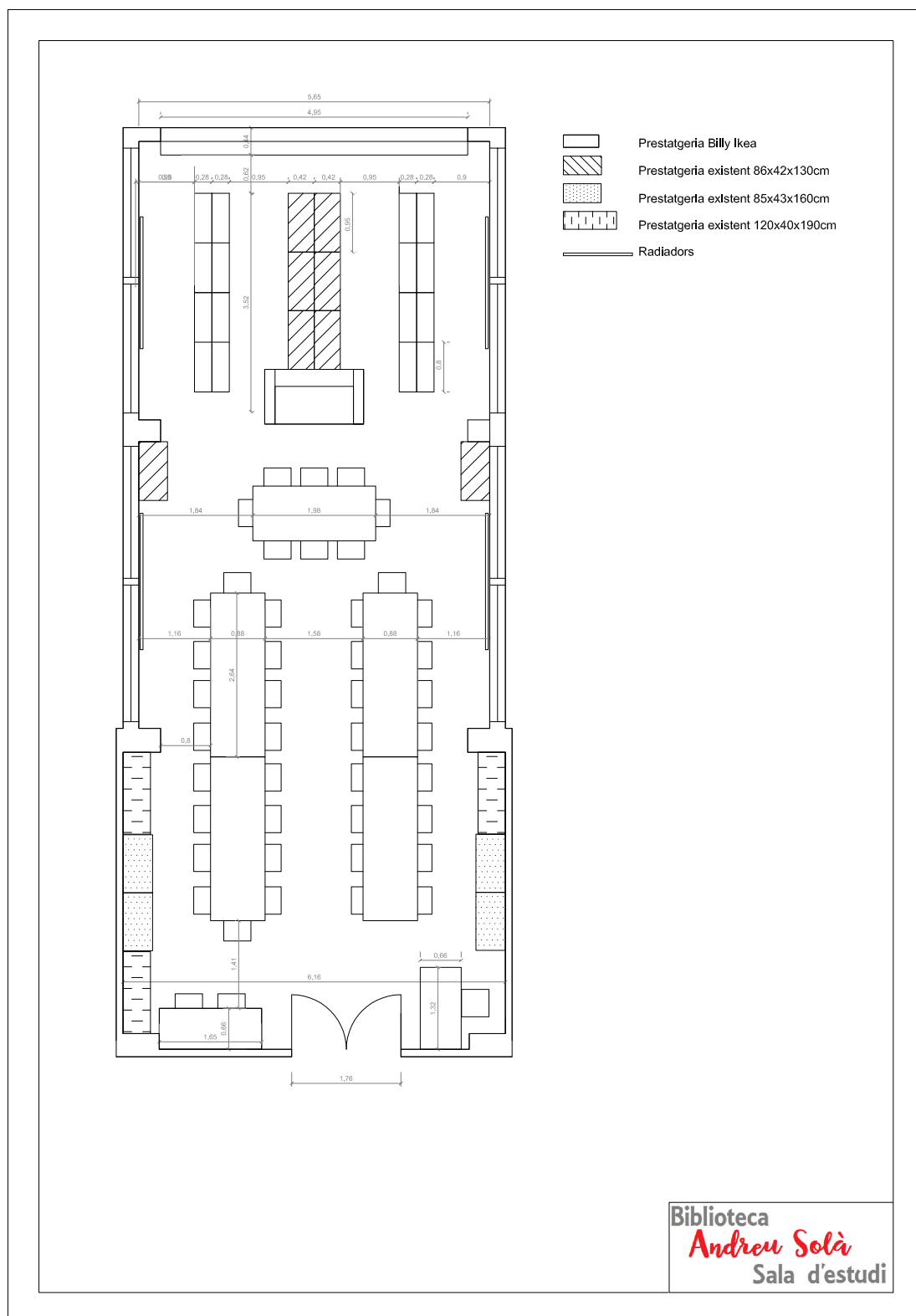
7.1. ESTAT ACTUAL DE LA BIBLIOTECA (DOCUMENTACIÓ GRÀFICA)

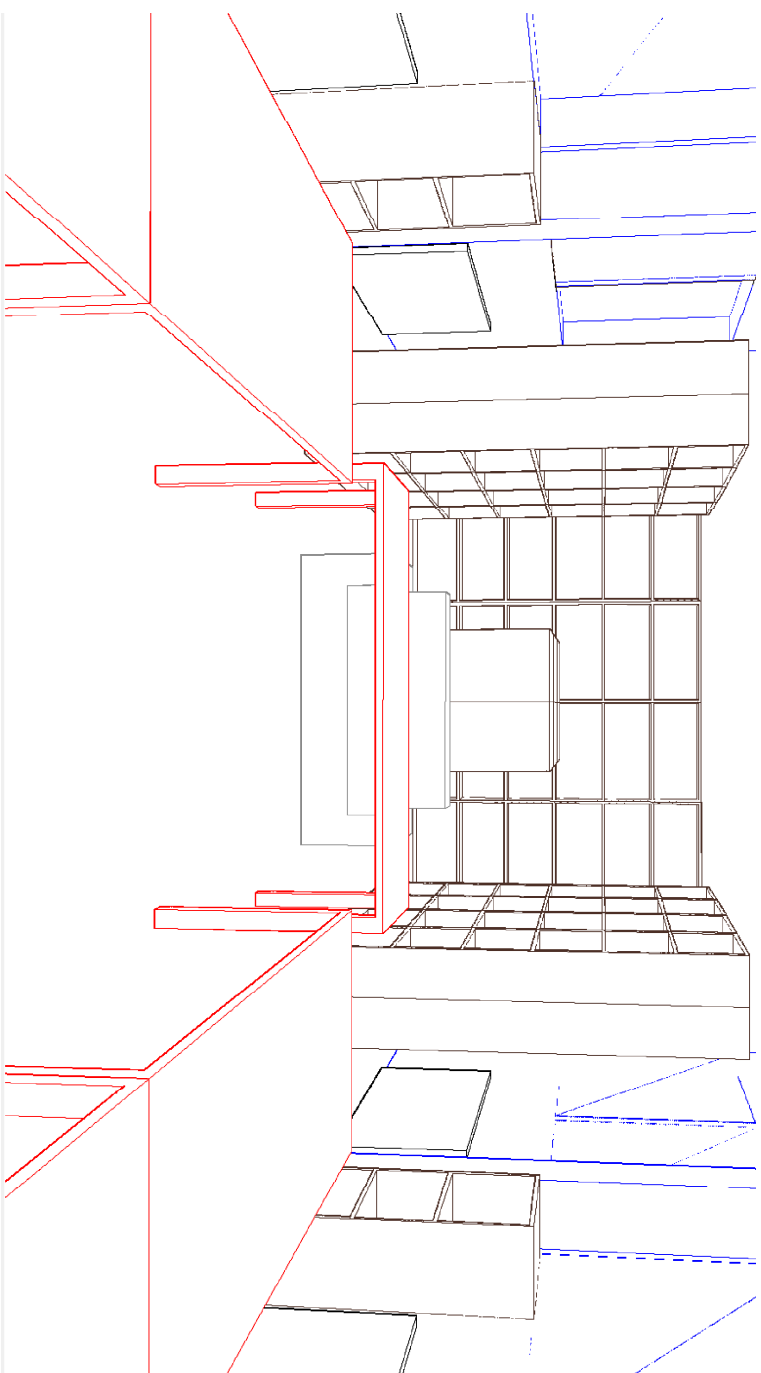

7.2. ESTAT REFORMAT DE LA BIBLIOTECA (PLÀNOLS)

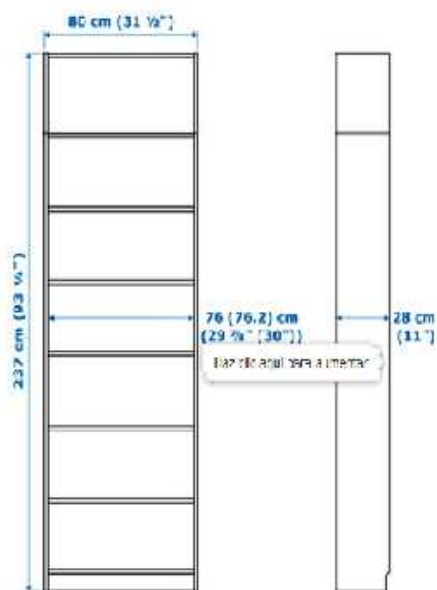

Biblioteca
Andrew Solà
Sala d'estudi

7.3. PRESSUPOST

7.3.1. MOBILIARI

Prestatgeria Billy Ikea

Biblioteca
Andreu Solà
Sala d'estudi